

Barnen krigen språken liven

Ett projekt av ABF Kronoberg i samarbete med Sagobygden

Barnen, krigen, språken, livet var ett projekt finansierat av Folkbildningsrådet som genomfördes i Ljungby 2023 av ABF Kronoberg i samarbete med Sagobygden.

Projektet handlade om den stora förflyttningen av barn mellan Finland och Sverige under Vinterkriget och Fortsättningskriget. Syftet var att stimulera berättande bland de som själva kommit till Sverige som krigsbarn och deras anhöriga. En grupp som inte sällan har känt sig nedtystad och osynliggjord.

I projektet ingick ett författarsamtal, en föreläsning, ett seminarium om muntligt berättande och ett seminarium om att dokumentera personliga berättelser. Projektet bestod även av en berättarcirkel där krigsbarn och barn till krigsbarn delade med sig av, och fick stöttning i att formulera, sina berättelser.

Den långa resan är ett minne blott.
Ett minne som inte får glömmas
– inte i nutid, inte i framtid.

– Ritva Olsen

Av dessa berättelser finns mycket att lära

Under cirkelns träffar fördes i ett tryggt rum hos ABF starka samtal kring krig, familj, tillhörighet, språk, trauman och läkning, minnen och åldrande – och historia som upprepar sig. Deltagarna fann att de hade många liknande erfarenheter, men att varje öde likväl skiljde sig åt. Drygt 70 000 barn kom under kriget till Sverige, det finns än fler unika berättelser kopplade till den stora förflyttningen. Berättelser om att slitas mellan länder, språk och familjer – och att känna sig vilse där i mitten. Berättelser om trygga famnar, och att ryckas ur dem. Berättelser om nya platser, ord och namn. Om att återskapa sig själv och sin värld. Berättelser om rädsla, sorg och tacksamhet – stolthet och skam.

För många av dessa berättelser hann aldrig formuleras.

“När Ryssland
gick in i Ukraina
mådde jag så
underligt. Jag
kunde inte äta
på en vecka.”

– Tuula Johansson

Ett krig pågår så länge
man lever, inom en.

- Erkki Grönroos

Berättelser som lever vidare

Den 25 januari 2024 framförde flera av projektdeltagarna sina berättelser framför publik, under en berättarafton på Sagomuseet.

Projektet, deltagarna och deras berättelser har uppmärksammats med reportage i Dagens nyheter, Hufvudstadsbladet, Sveriges radio finska och P4 Kronoberg.

Flera av deltagarna har spelat in sina berättelser till Sagobygdens samling av muntliga berättelser, Berättarskatten.

Ritva Olsen, Eeva-Liisa Pakarinen och Tuula Johansson har under hösten träffats i en studiecirkel. De ska berätta om sina minnen på Sagomuseet i Ljungby.

Foto: Anders Hansson

Att tala offentligt om krig ett gång som har tvingats till hägkomster.

Men kroppar minns.

- I somras hörde jag ett dån Olsen. Precis som ryssarnas tvungen att gå ut och kika: de

- De där ljuden sitter kvar Johansson. Bombplanen var så flög så lågt.

Som grupp betraktad har de bats hårt sedan freden slöts. Nu påvisat att många hamnat efter ekonomiskt lågt stående i Finland vad gäller alkoholism och depressioner.

Erfarenheterna har brännmärkt - Jag har inte pratat någonting med mina barn, säger Tuula Johansson. De är så svenska de bara k

- Men de vill ju veta, påpekar Eeva-Liisa. det är bra för oss själva att gå igen liksom lättar när man får prata om - Ja, det känns bra, nickar Ritva

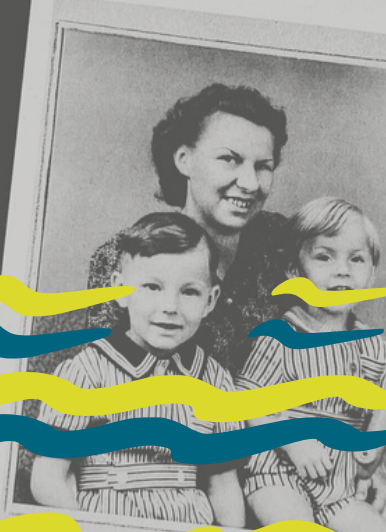
Nej, livet fungerade helt enkelt inte i fängelse fick Erkki Grönroos visser Marimekko, men illvilliga bekanta lade honom när han inte ville ställa ut Dessutom - han saknade den gula v sin fostermamma Berta.

Grönroos flyttade till Sverige 1964, på liv som snickare. Bildade familj, skildes Åkte till Kina för att stötta studentrevol i det svenska flyktmottagandet 2015 Däremellan ett rikt, men också rastlöst Nu stirrar han ned i pärmerna i knät, k förmiddagssolen.

Ett av de sista breven Annikki Grönroos Gredin är från januari 1947. Det hade då va i över ett år, den sexårige Erkki var hem sedan länge.

Livet i Helsingfors borde varit lätt, efter återföreningen till sist fullbordad. Med sin meddelade Annikki att det inte blivit riktigt

Vi har så mycket arbete. Det är så det ä nu. Vi har förlorat så många år, så nu får vi allt vi förlorade.

När Erkki

Heimskolan tillbaka till skolan som
Helsingfors. Han hade redan
levde sitt vuxna liv i Sverige.

Foto: Anders Hansson

JANUARI 2024

SAGOBYGDEN.SE

Det är bra för oss
att gå igenom
våra minnen.
Det liksom
lättar när man
får prata om
det.

- Eeva-Liisa Pakarinen

För frågor om projektet

Kontakta projektledare Jenny Ahonen:

jenny.ahonen@abf.se

0372-73 77 62

